

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

10 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Vladimir Timofti

Judecători - Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac, Victor Boico,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Astafiev Valeri în numele inculpatului Ruhana Bolus, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 28 iunie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2019, în cauza penală privindu-l pe

*Ruhana Bolus, născut la xx xx xxxx, locuitor al xxxx
xxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 30.05.2018 – 28.06.2018;

Instanța de apel: 25.07.2018 – 02.10.2018;

Instanța de recurs: 07.12.2018 – 12.02.2019;

Instanța de apel: 18.03.2019 – 22.05.2019;

Instanța de recurs: 02.08.2019 – 10.03.2020.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 28 iunie 2018, Ruhana Bolus a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.art.27, 248 alin.(5) lit. d) Cod penal, cu aplicarea art.79 Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 10 000 lei.

Corpurile delictive: mijloacele bănești în valută străină în sumă totală de 11 750 euro și 500 dolari SUA, au fost transmise spre păstrare la Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, conform ordonanței privind transmiterea spre păstrare a corpurilor delictive din 14.11.2016, au fost confiscate, cu trecerea forțată și gratuită în proprietatea statului.

S-a dispus încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare pentru achitarea serviciilor de traduceri verbale din limba arabă în limba română, în sumă de 5 700 lei.

2. Pentru a pronunța sentința prima instanță a constatat că, la 05 noiembrie 2016, aproximativ ora 01.30, cetățeanul Israelului, Ruhana Bolus, deplasându-se din or. Moscova, Federația Rusă, cu avionul de pe ruta Moscova-Chișinău, s-a prezentat în zona de control vamal a postului vamal Aeroport, al Biroului vamal Chișinău, pe direcția „intrare în țară” unde, alegând coridorul verde, fără a declara controlului vamal, a încercat să introducă pe teritoriul Republicii Moldova suma de 11 750 euro, echivalentul a 259 910 lei și 500 dolari SUA, echivalentul a 9 985 lei, care au fost tănuite în bagajul de mână împreună cu alte 10 000 euro, fără a fi declarați controlului vamal, însă din motive independente de voința acestuia, nu a reușit să-și realizeze până la capăt intențiile criminale, deoarece mijloacele bănești menționate au fost depistate și ridicate de către colaboratorii postului vamal Aeroport.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procurorul, solicitând casarea parțială a acesteia în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatului să-i fie aplicată pedeapsa de 6 ani închisoare.

În motivarea apelului, procurorul a invocat că pedeapsa aplicată este prea blândă, instanța eronat a aplicat prevederile art.79 Cod penal, în circumstanțele în care inculpatul nu și-a recunoscut vina la etapa urmăririi penale, iar în ședințele de judecată nu s-a prezentat.

3.2. Avocatul Astafiev Valeri în numele inculpatului Ruhana Bolus, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, din motiv că lipsește fapta infracțiunii.

În motivarea cererii de apel a indicat că instanța nu a apreciat corect probele, care nu demonstrează existența laturii obiective și intenția infracțională de a comite infracțiunea.

Apelantul a mai invocat că, banii nu au fost tănuți de organul vamal, fiind plasați într-o gențuță personală și fiind somat, i-a prezentat. Inculpatul nu a eludat controlul vamal, introducerea banilor în Republica Moldova nu intră sub incidența obligației de declarare la traversarea frontierei, inculpatul nu cunoaște limbile română și engleză, pentru a indica existența indicatoarelor care semnalizează intrarea pe coridorul verde și cel roșu. Apelantul a exprimat dezacordul și cu măsura confiscării speciale aplicate de prima instanță, solicitând anularea acesteia, cu restituirea banilor inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2018, apelurile au fost admise, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Procesul penal în privința lui Ruhana Bolus pe art.art.27, 248 alin.(5) lit. d) Cod penal a fost încetat, pe motiv că fapta constituie contravenție.

A fost încetat procesul penal pe art.287 alin.(10) Cod contravențional în privința lui Ruhana Bolus, pe motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

5. În motivarea soluției instanța de apel a reținut că, sentința urmează a fi casată, inclusiv din oficiu, și de a pronunța o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Conform Legii nr.179/26.07.2018, pentru modificarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.309-320/498 din 17.08.2018, la art.248 Cod penal, dispoziția alin.(5) lit. d) va avea următorul cuprins “d) în valoarea sumei drepturilor de import

care depășește 200 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei”.

Prin Hotărârea Guvernului nr.879 din 23.10.2015, cu privire la aprobarea cuantumului salariului mediului lunar pe economie prognozat pentru anul 2016, s-a aprobat cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016, în mărime de 5 050 lei.

Potrivit art.10 Cod de procedură penală, dacă fapta pentru care persoana execută pedeapsa nu se mai consideră infracțiuni în conformitate cu prevederile legii noi, ci constituie o contravenție, sancțiunea contravențională nu se mai aplică, indiferent de categoria și mărimea sancțiunii prevăzute. Conform art.3 alin.(1) Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

Astfel, instanța de apel a constatat că la 05 noiembrie 2016, aproximativ ora 01.30, cetățeanul Israelului, Ruhana Bolus, deplasându-se din or. Moscova, Federația Rusă, cu avionul de pe ruta Moscova-Chișinău, s-a prezentat în zona de control vamal a postului vamal Aeroport al Biroului vamal Chișinău, pe direcția intrare în țară unde, alegând coridorul verde, fără a declara controlului vamal, a încercat să introducă pe teritoriul Republicii Moldova suma de 11 750 euro, echivalentul a 259 910 lei și 500 dolari SUA, echivalentul a 9 985 lei, care au fost tănuite în bagajul de mână împreună cu alte 10 000 euro, fără a fi declarați controlului vamal, însă din motive independente de voința acestuia, nu a reușit să-și realizeze până la capăt intențiile criminale deoarece mijloacele bănești menționate au fost depistate și ridicate de către colaboratorii postului vamal Aeroport.

Cu toate că inculpatul nu a fost prezent la judecarea cauzei în fond și apel, în privința acestuia fiind pornit dosar de căutare, vina acestuia în comiterea contravenției constatate a fost demonstrată prin declarațiile inculpatului date la urmărire penală, ale martorului A. Drăgănel, actului de control fizic din 05.11.2016 și procesului-verbal de reținere a mărfurilor și obiectelor aflate sub control vamal din 05.11.2016.

Deci, în baza probele administrate, a fost stabilit cu certitudine că Ruhana Bolus a comis contravenția prevăzută de art.287 alin.(10) Cod contravențional, adică trecerea mărfurilor, obiectelor și altor valori peste frontiera vamală a Republicii Moldova eludându-se controlul vamal ori tănuindu-le de el în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, prin nedeclararea sau declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente, dacă aceste acțiuni nu constituie infracțiuni de contrabandă sau alte infracțiuni.

În cazurile prevăzute la art.332 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța încetează procesul penal, cu aplicarea sancțiunii administrative prevăzute în Codul contravențional, iar potrivit art.441 alin.(1) lit. b) Cod contravențional, procesul contravențional în privința lui Ruhana Bolus pe art.287 alin.(10) Cod contravențional, urmează a fi încetat în legătură cu intervenirea termenului de prescripție, celelalte dispoziții ale sentinței, urmând a fi menținute.

6. Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de apel avocatul Astafiev Valeri în numele inculpatului Ruhana Bolus a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să fie dispusă achitarea inculpatului.

În susținerea solicitării sale, recurentul a invocat că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra

niciunui argument invocat de apărare, limitându-se la simpla transcriere a declarațiilor inculpatului, a probelor acuzării, generalizând printr-o concluzie succintă că acesta a comis contravenția.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 12 februarie 2019, a fost admis recursul ordinar declarat, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. Pentru a decide astfel, instanța de recurs ordinar a constatat că instanța de apel în mod absolut neclar și divergent a statuat, în descriptiv că: „**sentința urmează a fi casată, inclusiv din oficiu, și de a pronunța o nouă hotărâre...**”, ulterior că: „**celelalte dispoziții ale sentinței se mențin fără modificări**”, cât și în dispozitiv că: „**casează sentința, inclusiv din oficiu, și se pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță...**, În rest, **sentința se menține fără modificări**”;

În același sens, instanța de recurs ordinar a menționat că instanța de apel inițial, în descriptiv, a constatat comiterea tentativei de contravenție și a descris fapta, considerată ca fiind dovedită, indicând că inculpatul: „...a încercat să introducă pe teritoriul Republicii Moldova suma de 11.750 euro, echivalentul a 259.910 lei și 00 dolari SUA, echivalentul a 9985 lei, care au fost tănuite în bagajul de mână împreună cu alte 10.000 euro, **fără a fi declarați controlului vamal, însă din motive independente de voința acestuia, nu a reușit să-și realizeze până la capăt intențiile criminale** deoarece mijloacele bănești menționate au fost depistate și ridicate de către colaboratorii postului vamal Aeroport.”, apoi a stabilit că acțiunile inculpatului constituie contravenția prevăzută de art.287 alin.(10) Cod contravențional, fiind omisă încadrarea acțiunilor acestuia și în baza art.13 Cod contravențional - tentativa de contravenție.

Astfel, constatând neclar în fapt că inculpatul: „a încercat să introducă... 500 dolari SUA, echivalentul a 9 985 lei”, și încadrând acțiunile lui în baza art.287 alin.(10) Cod contravențional, a depășit limitele învinuirii formulate, or, a statuat în acțiunile ultimului prezența elementelor neincriminate prin rechizitoriu și nestabilite la cercetarea cauzei cum ar fi: „**trecerea mărfurilor, obiectelor și altor valori peste frontiera vamală a Republicii Moldova eludându-se controlul vamal ori tănuindu-le de el în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei**”.

De asemenea, instanța de apel și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi declarațiile inculpatului date în cadrul urmăririi penale, raportul-denunț nr.228 din 05.11.2016, ordonanța din 06.11.2016 prin care au fost anexate la materialele cauzei Actul de control fizic din 05.11.2016 și procesul verbal de reținere a mărfurilor și obiectelor aflate sub control vamal din 05.11.2016, ordonanța de recunoaștere în calitate de corp delict și anexare la cauza penală din 14.11.2016, prin care s-au recunoscut în calitate de corpuri delict valorile valutare, care prin ordonanța din 14.11.2016 au fost transmise spre păstrare la IFS mun. Chișinău;

Tot la acest capitol, instanța de recurs ordinar a notat că, constatând săvârșirea unei fapte contravenționale, instanța de apel nu a soluționat chestiunea privind corpurile delict și confiscarea specială în raport cu normele din Codul contravențional și a jurisprudenței

relevante.

Mai mult, s-a referit la art.art.3 și 10 Cod de procedură penală, cât și la o persoană care execută pedeapsa neîntemeiat, or, normele vizate nu reglementează procedura de aplicare a retroactivității Legii penale noi.

Circumstanțele expuse atestă că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motivele legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, dispozitivul hotărârii este neclar, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și că recursul ordinar este întemeiat.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2019, apelurile au fost admise, casată parțial sentința, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, în latura penală și în această parte pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează.

Procesul penal în privința lui Ruhana Bolus învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.art.27, 248 alin.(5) lit. d) Cod penal, urmează a fi încetat, pe motiv că fapta constituie contravenție.

Ruhana Bolus a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art.art.13, 287 alin.(10) Cod contravențional.

Procesul contravențional în privința lui Ruhana Bolus învinuit de comiterea contravenției prevăzute de art.art.13, 287 alin.(10) Cod contravențional, urmează a fi încetat, pe motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

Dispozițiile sentinței privitor la corpurile delictive și cheltuielile judiciare se mențin fără modificări.

10. Analizând circumstanțele cauzei, instanța de apel a conchis că, în acțiunile inculpatului nu se întrunesc elementele infracțiunii de tentativă de contrabandă, dar elementele contravenției de tentativă de încălcare a regulilor vamale prevăzută de art.art.13. 287 alin.(10) Cod contravențional, după semnele calificative: tentativa de trecere a altor valori (a banilor) peste frontiera vamală a Republicii Moldova prin nedeclarare, dacă aceste acțiuni nu constituie infracțiune de contrabandă.

În acest context, cu referire la circumstanțele cauzei, instanța a constatat că, la 05 noiembrie 2016, aproximativ ora 01.30, cetățeanul Israelului, Ruhana Bolus, deplasându-se din or. Moscova, Federația Rusă, cu avionul de pe ruta Moscova-Chișinău, s-a prezentat în zona de control vamal a postului vamal Aeroport, al Biroului vamal Chișinău, pe direcția „intrare în țară” unde, alegând coridorul verde, *fără a declara* controlului vamal, a încercat să introducă pe teritoriul Republicii Moldova suma de 11 750 euro, echivalentul a 259 910 lei și 500 dolari SUA, echivalentul a 9 985 lei, care au fost tănuite în bagajul de mână împreună cu alte 10 000 euro, fără a fi declarați controlului vamal, însă din motive independente de voința acestuia, nu a reușit să-și realizeze până la capăt intențiile criminale, deoarece mijloacele bănești menționate au fost depistate și ridicate de către colaboratorii postului vamal Aeroport.

Instanța a reiterat că calificarea acțiunilor inculpatului în baza art.287 alin.(10) Cod contravențional este generată de faptul că, prin Legea pentru modificarea unor acte legislative nr.179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, a fost modificat art.248 Cod penal, după cum urmează: „la alineatul (1): în dispoziție, textul „*mărfurilor, obiectelor și a altor valori în*

proporții mari” se substituie cu textul „bunurilor valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin Hotărârea Guvernului în vigoare la momentul săvârșirii faptei”; în sancțiune, textul „de la 500 la 650” se substituie cu textul „de la 1 500 la 2 000 de”; în dispoziția alin.(5) lit. d) va avea următorul cuprins: „*d) în valoarea sumei drepturilor de import care depășește 200 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin Hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei,*”.

Astfel, instanța de apel a constatat că, în prezent, adică la data examinării cauzei, legea penală de încălcarea căreia este învinuit Ruhana Bolus este mai favorabilă acestuia, motiv pentru care urmează a fi aplicat efectul retroactiv al legii penale în sensul stipulat de art.10 alin.(1) Cod penal, conform căruia legea penală care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi.

În acest sens, s-a explicat că, în anul 2016, la data comiterii acțiunilor inculpatului Ruhana Bolus, pentru ca acestea să fie încadrate în baza art.art.27, 248 alin.(5) lit. d) Cod penal, așa cum a solicitat partea acuzării, 200 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin Hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei - erau echivalente cu suma de 1 010 000 de lei, reieșind din calculul $200 \times 5\,050$ lei, conform Hotărârii Guvernului nr.879 din 23.12.2015 cu privire la aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2016.

De asemenea, instanța de apel a reținut că, acțiunile lui Ruhana Bolus nu pot fi încadrate nici în varianta simplă neagravată a infracțiunii prevăzute de art.248 Cod penal, așa cum este prevăzută de alin.(1) al articolului respectiv, or, 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin Hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei - constituie suma de 505 000 lei, reieșind din calculul $100 \times 5\,050$ lei, conform Hotărârii Guvernului nr.879 din 23.12.2015 cu privire la aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016.

Reieșind din cele constatate supra, rezultă că, în acțiunile inculpatului Ruhana Bolus cu certitudine nu se întrunesc elementele infracțiunii de tentativă de contrabandă. Totodată, în acțiunile inculpatului se întrunesc elementele contravenției de tentativă de încălcare a regulilor vamale prevăzută de art.art.13, 287 alin.(10) Cod contravențional.

Potrivit art.3 alin.(1) lit. a) din Legea nr.1569 din 20.12.2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, persoanele fizice sunt obligate să declare în scris numerarul și cecurile în moneda națională a Republicii Moldova, precum și numerarul și cecurile de călătorie în valută străină, în următoarele cazuri: a) la introducerea acestora pe teritoriul Republicii Moldova, dacă suma lor depășește 10 000 euro (sau echivalentul lor) de persoană. Reieșind din prevederile legale menționate rezultă cu certitudine că, inculpatul cetățean al Israelului, la intrarea în Republica Moldova era obligat să declare în scris suma de bani care depășea 10 000 euro, dar inculpatul a ales să treacă prin coridorul verde, fapt care denotă că, persoana în cauză nu are nimic de declarat organului vamal.

Totodată, instanța a menționat că, încercarea lui Ruhana Bolus de a trece peste frontiera vamală a Republicii Moldova suma care depășește 10 000 euro nu a fost dusă la sfârșit, din motiv că acesta a fost oprit de către colaboratorii vamali, care au depistat și ridicat banii în

cauză. Astfel, au fost considerate neîntemeiate argumentele părții apărării precum că, inculpatul a ales corect coridorul verde de trecere peste frontiera vamală și că, potrivit prevederilor art.29 din Legea privind reglementarea valutară nr.62 din 21.03.2008 - persoanele fizice rezidente și nerezidente au dreptul la intrarea în Republica Moldova de a introduce nelimitat numerar în monedă națională, precum și numerar și cecuri de călătorie în valută străină întrucât, conform pct. 64 al art.1 Cod vamal, coridor verde sau „nimic de declarat” - coridor destinat persoanelor fizice care nu trec bunuri și mărfuri peste frontiera vamală sau care trec numai bunuri și mărfuri admise în țară ce nu necesită declararea vamală în formă scrisă. Trecerea persoanelor fizice prin coridorul verde este calificată ca declarare vamală concludentă a bunurilor și mărfurilor respective.

La fel, după cum s-a stabilit supra, conform prevederilor art.3 alin.(1) lit. a) din Legea nr.1569 din 20.12.2002, sumele de bani ce depășesc 10 000 euro urmează a fi declarate în formă scrisă și prin urmare, inculpatul nu putea alege coridorul verde, deoarece dispunea de o sumă de bani mai mare de 10 000 euro și urma să întocmească o declarație scrisă în acest sens.

În ceea ce privește răspunderea pe care urmează să o poarte inculpatul, instanța a reținut că, potrivit art.332 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care fapta persoanei constituie o contravenție administrativă, instanța încetează procesul penal și, concomitent, soluționează cauza conform prevederilor Codului contravențional.

Totodată, potrivit art.30 alin.(2) Cod contravențional termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale este de un an, rezultând că, de la comiterea contravenției a expirat termenul de tragere la răspundere contravențională.

Cu privire la corpurile delictive, instanța a consemnat că, potrivit art.439⁷ alin.(1), (2) lit. a) și (8) Cod contravențional, confiscarea specială constă în trecerea forțată și gratuită în proprietatea statului a bunurilor indicate la alin.(2). Sunt supuse confiscării speciale bunurile: a) utilizate sau destinate pentru săvârșirea unei contravenții. Confiscarea specială se poate aplica chiar dacă făptuitorul este eliberat de răspundere contravențională. Astfel, banii recunoscuți în calitate de corpuri delictive prin ordonanța din 14.11.2016 sunt obiecte utilizate la comiterea contravenției și în temeiul prevederilor legale menționate supra, urmează a fi trecuți în proprietatea statului.

De asemenea, instanța de apel a consemnat că alegațiile procurorului despre încasarea de la inculpat a sumei de 5 700 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare suportate pentru serviciile de traducere, sunt întemeiate și urmează a fi admise.

11. Nefiind de acord cu soluțiile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare, avocatul Astafiev Valeri în numele inculpatului Ruhana Bolus, a declarat recurs ordinar în care, invocând temeiurile de drept prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6) și 8) Cod de procedură penală, solicitând casarea hotărârilor adoptate, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie achitat, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii. Subsecvent, recurentul solicită anularea aplicării măsurii confiscării speciale asupra mijloacelor bănești încasate de la inculpat, a sumei de 11 750 euro și 500 dolari SUA ca fiind abuzivă, neîntemeiată și disproporțională.

În argumentarea recursului a invocat că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra niciunui argument invocat de apărare, limitându-se la simpla transcriere a declarațiilor inculpatului, a probelor acuzării, generalizând printr-o concluzie succintă că acesta a comis contravenția.

Recurentul afirmă că, constatând fapta în privința lui Ruhana Bolus, sub aspectul unei contravenții, instanța de apel s-a pronunțat doar asupra argumentelor invocate de către apărător privind alegerea coridorului verde de către inculpat, în rest limitându-se la simpla transcriere a declarațiilor inculpatului, a probelor acuzării și generalizând toate acestea printr-o concluzie succintă că inculpatul a săvârșit contravenția. Însă, în apel au fost invocate o multitudine de argumente, care au fost cu desăvârșire omise de către instanța de apel.

Un aspect major invocat în cererea de apel a constituit neconformarea primei instanțe la regulile stabilite în practica judiciară constantă privind evaluarea necesității aplicării confiscării speciale prin prisma jurisprudenței CtEDO, care în acest sens a definit următoarele criterii: *dacă o așa imixtiune în dreptul la proprietate este prevăzută de lege; dacă urmărește un scop legitim; este necesară într-o societate democratică și dacă este proporțională cu circumstanțele cauzei, cerințele generale ale societății, coroborate cu cerințele de a proteja drepturile de proprietate.*

Instanța de apel a omis pronunțarea asupra acestei solicitări din apel și a menținut soluția primei instanțe în partea măsurii de siguranță, care este neîntemeiată și ilegală.

Totodată, apărarea a invocat în apel și reiterează în recurs că, din materialele cauzei penale și depozițiile inculpatului, confirmate de către colaboratorii vamali - martori în cauză, s-a constatat că Ruhana Bolus păstra banii în bagajul de mână (gentuță personală), deci nu erau ascunși sau tăinuți de organul vamal - astfel lipsind un semn calificativ, imputat inculpatului prin învinuire, și anume: tănuirea mijloacelor bănești, iar din aceleași declarații, susținute de colaboratorii vamali, se constată că Ruhana Bolus, mergând pe coridorul verde și fiind stopat de colaboratorii vamali, la întrebarea despre valuta care o are la el, a prezentat la control pentru confirmare sumele de bani reținute de către organul de urmărire penală - astfel lipsind și alt semn calificativ, imputat inculpatului prin învinuire - eludarea de la controlul vamal - aspecte care, în ansamblu, denotă că nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Apărarea consideră că, fapta imputată inculpatului Ruhana Bolus nu reprezintă o infracțiune, totodată neconstituind nici o contravenție, din atare circumstanțe acesta urmează a fi achitat.

În cererea de recurs, apărarea face trimitere la jurisprudența CtEDO în materia confiscării speciale și pledează că instanțele de fond nu și-au motivat soluția în această parte și contrar prevederilor legale pertinente au admis o ingerință în dreptul de proprietate al inculpatului asupra bunurilor sale deținute legal.

Din raționamentele enunțate, apărarea consideră că instanța de recurs ar putea corecta toate erorile admise de către instanța de apel și, prin pronunțarea unei noi hotărâri, să dispună anularea măsurii speciale de siguranță, care este una ilegală, nemotivată și deosebit de disproportională în raport cu soluția instanței de apel - constatarea comiterii unei contravenții, cu încetarea procesului contravențional.

12. Procurorul, prin referința depusă a solicitat declararea inadmisibilități recursului ordinar declarat de apărare pe motiv, că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent și respectiv decizia atacată conține motivele legale pe care se întemeiază soluția.

13. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că, acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele considerente

de fapt și de drept.

Potrivit art.435 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Conform prevederilor art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei. Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului ordinar declarat de apărător se constată că, acesta face referire la temeiurile de casare din art.427 alin.(1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, care stipulează că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, dispozitivul hotărârii este neclar, nu au fost întrunite elementele infracțiunii, intervenind cu solicitarea de a se dispune desființarea deciziei instanței de apel, de altfel și a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Ruhana Bolus să fie achitat.

Concomitent, în conținutul cererii de recurs avocatul consemnează doar circumstanțe factologice, pe care le descrie în detaliu, evidențiind că instanța de apel nu a apreciat la justa valoare probatoriul administrat pe caz, conținutul deciziei instanței de apel denotă caracterul formal al acesteia, interpretarea extensivă a legii și circumstanțelor cauzei, fără a ține cont că învinuirea adusă lui Ruhana Bolus este una neprobată și ilegală. Mai mult, instanța de apel nu a dorit să ia în considerare motivele invocate de apărare și s-a limitat la o singură frază: „instanța apreciază critic declarațiile inculpatului și le califică drept o modalitate aleasă de către acesta de a se eschiva de la răspunderea penală”, astfel instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat.

Pornind de la aceea că obiectul cenzurii instanței de recurs este limitat la analiza chestiunilor de drept, Colegiul penal lărgit apreciază că, recursul declarat de avocatul Astafiev Valeri în numele inculpatului, în esență, este mai degrabă un „*apel deghizat*”, decât un „*efort conștiincios de a corecta o eroare judiciară*”, care se bazează în mod primordial pe argumente deja examinate minuțios și respinse în cadrul procedurii precedente, iar în prezent nu există „*circumstanțe cu caracter substanțial și convingător*”, care să justifice ingerința în hotărârea instanței de apel sau în cea a primei instanțe, cu dispunerea achitării în privința inculpatului.

Colegiul penal lărgit ține să evidențieze că, invocarea formală a unor temeiuri de casare, care nu sunt urmate de o motivare corespunzătoare, nu va face obiect de examinare în procedura de recurs, având în acest sens în vedere că, potrivit art.24 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Adică completarea cererii de recurs cu argumente de drept, care cu

desăvârșire lipsesc și care ar suplini-o din oficiu, este contrară principiului contradictorialității ce guvernează întregul proces penal.

Instanța de recurs nu se va expune cu privire la preținsele erori de drept prevăzute de pct. 6) și 8) din alin.(1) al art.427 Cod de procedură penală, întrucât semnalându-le, autorul recursului a eșuat să descrie esența acestora și relevanța lor pentru cauza dată.

De asemenea, Colegiul penal lărgit menționează că, dosarul a fost deja supus verificării de către instanța de recurs, în rezultat decizia instanței de apel a fost casată, cu remiterea cauzei la rejudecare din motivul că, instanța de apel a interpretat eronat prevederile legale și cele jurisprudențiale cu privire la încetarea procesului contravențional în privința lui Ruhana Bolus. În acest sens, a indicat că, instanța de apel în mod absolut neclar și divergent a statuat, în descriptiv că: *„sentința urmează a fi casată, inclusiv din oficiu, și de a pronunța o nouă hotărâre...”*, ulterior că: *„celelalte dispoziții ale sentinței se mențin fără modificări”*, cât și în dispozitiv că: *„casează sentința, inclusiv din oficiu, și se pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță..., În rest, sentința se menține fără modificări”*. Totodată, inițial în descriptiv, a constatat comiterea tentativei de contravenție și a descris fapta, considerată ca fiind dovedită, indicând că inculpatul: *„...a încercat să introducă pe teritoriul Republicii Moldova suma de 11.750 euro, echivalentul a 259.910 lei și 00 dolari SUA, echivalentul a 9985 lei, care au fost tănuite în bagajul de mână împreună cu alte 10.000 euro, fără a fi declarați controlului vamal, însă din motive independente de voința acestuia, **nu a reușit să-și realizeze până la capăt intențiile criminale** deoarece mijloacele bănești menționate au fost depistate și ridicate de către colaboratorii postului vamal Aeroport.”*, apoi a stabilit că acțiunile inculpatului constituie contravenția prevăzută de art.287 alin.(10) Cod contravențional, fiind omisă încadrarea acțiunilor acestuia și în baza art.13 Cod contravențional, care reglementează tentativa de contravenție. Tot instanța de recurs anterior, a remarcat că, instanța de apel constatând neclar în fapt că inculpatul: *„a încercat să introducă... 500 dolari SUA, echivalentul a 9 985 lei”*, și încadrând acțiunile lui în baza art.287 alin.(10) Cod contravențional a depășit limitele învinuirii formulate or, a statuat în acțiunile ultimului prezența elementelor neincriminate prin rechizitoriu și nestabilite la cercetarea cauzei cum ar fi: *„trecerea mărfurilor, obiectelor și altor valori peste frontiera vamală a Republicii Moldova eludându-se controlul vamal ori tănuindu-le de el în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei”*. Totodată, instanța de apel nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept indicate în rechizitoriu.

Dispozițiile legale referitoare la limitele rejudecării, în cazul casării hotărârii de instanța de recurs, sunt cuprinse în art.436 Cod de procedură penală, unde este stipulat expres că, instanța de rejudecare este pe deplin independentă, respectând, în mod firesc și logic, indicațiile instanței de recurs, care, potrivit art.436 alin.(2) Cod de procedură penală, sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la momentul examinării recursului.

Verificând materialele dosarului și ținând seama de cele consemnate în decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, instanța de apel, prin rejudecare, a examinat cauza

sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție corectă casând inclusiv și din oficiu sentința primei instanțe în latura penală, astfel întemeiat ajungând la concluzia privind încetarea procesului penal în privința lui Ruhana Bolus învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.art.27, 248 alin.(5) lit. d) Cod penal, pe motiv că fapta constituie contravenție și recunoașterea vinovăției inculpatului Ruhana Bolus în comiterea contravenției prevăzute de art.art.13, 287 alin.(10) Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional pe motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională, motivând detaliat și clar soluția adoptată. Soluția respectivă este argumentată și corespunzătoare circumstanțelor de fapt și de drept incidente cauzei, iar careva temeiuri de a interveni în această soluție nu s-au stabilit.

Decizia recurată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar raționamentele pe care instanța de apel le-a expus în partea descriptivă a deciziei, echivalează cu o motivare conformă rigorilor și exigențelor impuse de art.6 din CEDO.

În acest context, Colegiul penal lărgit nu poate susține argumentele recurentului precum că, instanța de apel nu a respectat cerințele art.414 Cod de procedură penală, care obligă instanța să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și să verifice probatoriul administrat, întrucât reieșind din decizia contestată se învederează că aceasta cuprinde atât descrierea și analiza detaliată a tuturor probelor, cât și răspunsurile argumentate formulate la alegațiile ambilor apelanți.

Din alt punct de vedere, invocând prevederile din art.100 alin.(4) și art.101 alin.(1)-(4) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit remarcă faptul că, verificarea probelor este atributul exclusiv al activității desfășurate de instanțele de fond, iar descrierea lor amănunțită în cererea de recurs, precum și criticele semnalate în legătură cu pretinsa interpretare eronată a acestora nu este obiect de cercetare la etapa dată a procedurilor.

Totodată, referitor la argumentele părții apărării precum că, fapta lui Ruhana Bolus nicidecum nu putea fi calificată drept contravenției de tentativă de încălcare a regulilor vamale prevăzută de art.art.13, 287 alin.(10) Cod contravențional, deoarece acesta păstra banii în bagajul de mână, deci nu erau ascunși sau tănuși de organul vamal. Traversând coridorul verde și fiind întrebat de colaboratorii vamali ce valută deține la el, a prezentat la control sumele reținute de organul de urmărire penală. Instanța de apel a apreciat corect faptul că, inculpatul a declarat sumele pe care le deținea, doar la cererea colaboratorilor vamali.

În desfășurarea acestei idei, instanța de recurs ordinar reține că, așa cum rezultă din textul deciziei atacate, instanța de apel s-a expus în conținutul deciziei asupra faptului dat, și anume: *potrivit art.3 alin.(1) lit. a) din Legea nr.1569 din 20.12.2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, persoanele fizice sunt obligate să declare în scris numerarul și cecurile în moneda națională a Republicii Moldova, precum și numerarul și cecurile de călătorie în valută străină, în următoarele cazuri: a) la introducerea acestora pe teritoriul Republicii Moldova, dacă suma lor depășește 10 000 euro (sau echivalentul lor) de persoană. Reieșind din prevederile legale menționate rezultă cu certitudine că, **inculpatul cetățean al Israelului, la intrarea în Republica Moldova era obligat să declare în scris suma de bani care depășea 10 000 euro, dar inculpatul a ales să treacă prin coridorul verde, fapt care presupune că, persoana în cauză nu are nimic de declarat organului vamal.***

*Totodată, instanța a menționat că, încercarea lui Ruhana Bolus de a trece peste frontiera vamală a Republicii Moldova suma care depășește 10 000 euro nu a fost dusă la sfârșit, din motiv că acesta a fost oprit de către colaboratorii vamali, care au depistat și ridicat banii în cauză. Astfel, au fost considerate neîntemeiate argumentele părții apărării precum că, inculpatul a ales corect coridorul verde de trecere peste frontiera vamală și că, potrivit prevederilor art.29 din Legea privind reglementarea valutară nr. 62 din 21.03.2008 - persoanele fizice rezidente și nerezidente au dreptul la intrarea în Republica Moldova de a introduce nelimitat numerar în monedă națională, precum și numerar și cecuri de călătorie în valută străină întrucât, conform pct. 64 al art.1 Cod vamal, coridor verde sau „nimic de declarat” - coridor destinat persoanelor fizice care nu trec bunuri și mărfuri peste frontiera vamală sau care trec numai bunuri și mărfuri admise în țară ce nu necesită declararea vamală în formă scrisă. Trecerea persoanelor fizice prin coridorul verde este calificată ca declarare vamală concludentă a bunurilor și mărfurilor respective. La fel, după cum s-a stabilit supra, conform prevederilor art.3 alin.(1) lit. a) din Legea nr.1569 din 20.12.2002, sumele de bani ce depășesc 10 000 euro urmează a fi declarate în formă scrisă și prin urmare, **inculpatul nu putea alege coridorul verde, deoarece dispunea de o sumă de bani mai mare de 10 000 euro și urma să întocmească o declarație scrisă în acest sens.***

Raportând motivele invocate în recurs la materialele cauzei penale, Colegiul penal lărgit reține că argumentele invocate de recurent nu își găsesc confirmare în speța dată, motiv pentru care le va respinge ca neîntemeiate.

Prin urmare, opozabil poziției susținute de recurent, se relevă că, potrivit art.art.384 alin.(3), 410 alin.(1), 414 alin.(1), 417 alin.(1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelurile a îndeplinit obligația legală de a supune verificării legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, drept urmare decizia cuprinde raționamente, care au dus la casarea inclusiv din oficiu sentința primei instanțe.

De asemenea, nu se impune necesitatea de a dezbate, prin alte argumente, alegațiile din cererea de recurs a apărătorului, deoarece careva temeieri de casare *ex officio* Colegiul penal lărgit nu a stabilit.

Cele consemnate supra, evidențiază că instanța de apel a acordat o atenție cuvenită materialelor cauzei, înlăturând justificat și prin argumente temeinice versiunea părții apărării despre nevinovăția inculpatului de comiterea contravenției de tentativă de încălcare a regulilor vamale.

Instanța de recurs se raliază argumentelor expuse în decizia instanței de apel contestate, totodată, notând că, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO se admite însușirea concluziilor instanțelor ierarhic inferioare de către instanțele ierarhic superioare, în cazul când constatările acestora sunt fundamentate în fapt și în drept, fiind amplu prezentate în hotărârile atacate, constatându-se că la administrarea probelor nu au fost încălcate drepturile și libertățile constituționale ale participanților la proces, iar probele puse la baza hotărârilor nu conțin erori procesuale ce ar putea influența justetea concluziilor formulate de instanțe.

În final, instanța de recurs consideră necesar de a interveni cu mențiunea că, potrivit statuărilor Curții Europene, aceasta a evidențiat, cu titlul de principiu, că instanțele judecătorești trebuie să-și motiveze deciziile în temeiul art.6§1 al Convenției (*cauza Ruiz*

Torija vs. Spain, 9 decembrie 1994, §29). Totuși, instanțele nu sunt obligate să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument al părților, mai cu seamă dacă el este invocat în mod repetat, iar extinderea la care se aplică această obligație de a prezenta motive poate să varieze în dependență de caracterul deciziei și circumstanțele cauzei, în cazul în care instanța supremă refuză să admită o cauză din motivul că nu sunt întrunite temeiurile legale pentru această cauză, o motivare foarte succintă poate satisface cerințele art.6 din Convenție. *(a se vedea în acest sens cauza Bachowski vs. Polonia din 02.11.2010)*

Reieșind din raționamentele expuse supra, instanța de recurs va sintetiza argumentele ce stau la baza soluției de inadmisibilitate a prezentului recurs, și anume acestea se exprimă în faptul că, odată ce cauza a fost examinată minuțios după rejudecare de către instanța de apel, iar criticele avansate de apărător au primit deja răspunsuri detaliate și fundamentate pe actele cauzei, nu este necesară reluarea și repetarea acestora.

Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel, nu a comis erori de drept, care ar genera casarea deciziei adoptate, fapt ce impune respingerea, ca inadmisibil a recursului ordinar declarat, cu menținerea deciziei atacate.

14. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Astafiev Valeri în numele inculpatului Ruhana Bolus, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2019, în cauză penală privindu-l pe **Ruhana Bolus**, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 07 mai 2020.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico